

PRACTICAL LESSON

Foljet e lëvizjes: shkoj dhe vij

Lesson category: Mësime të gjuhës shqipe

Kur përdoret shkoj dhe kur vij, sipas drejtimit të lëvizjes dhe vendit të folësit.

Foljet e lëvizjes: shkoj dhe vij

Foljet **shkoj** dhe **vij** tregojnë lëvizje, por me drejtim të kundërt. Zgjedhja nuk varet nga vendi për ku nisemi, por nga *ku ndodhet folësi ose bashkëfolësi* në çastin e të folurit. Kjo është arsyeja pse ato quhen **folje deiktike**: kuptimi i tyre matet nga pozicioni i atij që flet.

Rregulla themelore

- shkoj** = largohem nga vendi ku jam dhe drejtohem diku tjetër: *Nesër **shkoj** në Shkodër.*
- vij** = afrohem drejt vendit ku ndodhem unë ose ku ndodhet bashkëfolësi: ***Vij** menjëherë. A **vjen** te unë?*

Krahaso: në telefon, nëse shoku yt është në shtëpi dhe ti je jashtë, ti thua «**Po vij te ti**», sepse lëvizja shkon drejt bashkëfolësit. Por nëse flisni për një vend të tretë, thua «**Do të shkoj në bibliotekë**».

Paradigmat e plota

Veta	shkoj - e tashme	shkoj - e kryer e thjeshtë	vij - e tashme	vij - e kryer e thjeshtë
unë	shkoj	shkova	vij	erdha
ti	shkon	shkove	vjen	erdhe
ai / ajo	shkon	shkoi	vjen	erdhi
ne	shkojmë	shkuam	vijmë	erdhëm
ju	shkoni	shkuat	vini	erdhët
ata / ato	shkojnë	shkuan	vijnë	erdhën

Trajta	shkoj	vij
E pakryer	shkoja, shkoje, shkonte ...	vija, vije, vinte ...
Pjesorja	shkuar	ardhur
E kryera	kam shkuar	kam ardhur
Urdhërorja	shko! / shkoni!	eja! / ejani!
Lidhorja	të shkoj, të shkosh, të shkojë ...	të vij, të vish, të vijë ...

Trajta	shkoj	vij
E ardhmja	do të shkoj	do të vij

Parafjalët që i shoqërojnë

Ndërtimi	Kuptimi	Shembull
shkoj në + vend	destinacion vendi	<i>shkoj në shkollë, në punë, në Tiranë</i>
shkoj te / tek + person	destinacion person	<i>shkoj te mjeku, tek Artë</i>
shkoj për + qëllim	qëllimi i lëvizjes	<i>shkoj për bukë</i>
vij nga + pikënisje	prejardhja e lëvizjes	<i>vij nga shtëpia, nga puna</i>
vij me + mjet	mjeti i udhëtimit	<i>vij me autobus</i>

Shprehje të ngulitura

- Si të **vjen**? — «Si të duket?»
- Më **vjen** keq. — shpreh keqardhje.
- Më **vjen** mirë që u njohëm.
- Puna **shkoi** mirë. — «u zhvillua mirë».
- Kështu **shkojnë** gjërat.
- Viti që **vjen**. — «viti i ardhshëm».

Fjalët sinjalizuese

Fjalët **këtu**, **te unë**, **në shtëpinë time**, **pranë meje** kërkojnë **vij**. Fjalët **atje**, **jashtë**, **larg**, **në një vend tjetër** kërkojnë **shkoj**. Urdhërorja **eja** është gjithmonë ftesë drejt folësit; **shko** është gjithmonë largim prej tij.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>Nesër vij në Vlorë</i> (folësi s'është në Vlorë)	Nesër shkoj në Vlorë.	lëvizja largohet nga folësi
<i>ti vin</i>	ti vjen	<i>vij</i> është folje e parregullt
<i>ju vijni</i>	ju vini	forma e vetës II shumë
<i>unë vjova</i>	unë erdha	e kryera e thjeshtë ka rrënjë tjetër
<i>Shkoj te shtëpia.</i>	Shkoj në shtëpi.	te përdoret me persona, <i>në</i> me vende
<i>Vjen! si ftesë</i>	Eja!	urdhërorja e <i>vij</i> është <i>eja</i>

Provo vetë

1. ____ (unë) menjëherë, mos u shqetëso! (*Vij*)

2. Nesër ____ (ne) në Durrës me tren. (*shkojmë*)
3. Prej nga ____ (ti)? (*vjen*)
4. Dje ____ (ata) te ne për darkë. (*erdhën*)
5. ____ këtu, të lutem! (*Eja*)

Burime dhe referenca

- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE